

QUẢN LÝ HOẠT ĐỘNG DẠY HỌC MÔN TOÁN THEO HƯỚNG PHÁT TRIỂN NĂNG LỰC HỌC SINH Ở CÁC TRƯỜNG TRUNG HỌC CƠ SỞ HUYỆN NHƠN TRẠCH TỈNH ĐỒNG NAI

Huỳnh Lê Tấn Phúc
Học viên Cao học – Trường ĐH Sài Gòn

Tóm tắt: *Dạy học theo hướng phát triển năng lực HS là một quan điểm giáo dục hiện đại, nhấn mạnh vào việc hình thành và phát triển các phẩm chất và năng lực cần thiết cho người học, thay vì chỉ truyền thụ tri thức một chiều. Theo định hướng này, dạy học không chỉ tập trung vào việc cung cấp kiến thức mà còn chú trọng đến việc rèn luyện khả năng vận dụng kiến thức vào thực tiễn, giúp HS phát triển tư duy sáng tạo, kỹ năng giải quyết vấn đề và năng lực tự học. Trên địa bàn Huyện Nhơn Trạch tuy có nhiều tiến bộ trong việc dạy học theo hướng phát triển năng lực, nhưng qua khảo sát cho thấy còn nhiều khiếm khuyết có nguyên nhân từ công tác quản lý. Bài báo trình bày tóm lược kết quả nghiên cứu về vấn đề này.*

Từ khóa: *quản lý, dạy học môn Toán, phát triển năng lực, trung học cơ sở*

MANAGING MATHEMATICS TEACHING ACTIVITIES TOWARD STUDENT COMPETENCY DEVELOPMENT IN LOWER SECONDARY SCHOOLS IN NHON TRACH DISTRICT, DONG NAI PROVINCE

Huynh Le Tan Phuc
Graduate Student – Saigon University

Abstract: *Competency-based teaching is a modern educational approach that emphasizes the formation and development of essential qualities and competencies in learners, rather than merely delivering knowledge in a one-way fashion. Under this orientation, teaching focuses not only on knowledge transmission but also on fostering students' ability to apply knowledge in real-life situations, thereby promoting creative thinking, problem-solving skills, and self-learning capacity. Although schools in Nhon Trach District have made progress in implementing competency-based teaching, survey results indicate that various shortcomings remain, many of which stem from management-related issues. This article summarizes the research findings on this matter.*

Keywords: *management, mathematics teaching, competency development, lower secondary education*

Nhận bài: 18/04/2025

Phản biện: 20/05/2025

Duyệt đăng: 24/05/2025

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Chiến lược phát triển Giáo dục giai đoạn 2011-2020 ban hành kèm theo Quyết định 711/QĐ-TTg ngày 13/6/2012 của Thủ tướng Chính phủ đã chỉ rõ: Tiếp tục đổi mới PPDH và đánh giá kết quả học tập, rèn luyện theo định hướng phát huy tính tích cực, tự giác, chủ động, sáng tạo và năng lực tự học của người học. Quan điểm chỉ đạo của Nghị quyết 29 cũng xác định rõ: Chuyển mạnh quá trình giáo dục từ chủ yếu trang bị kiến thức sang phát triển toàn diện năng lực và phẩm chất người học. Học đi đôi với hành; lý luận gắn với thực tiễn; giáo dục nhà trường kết hợp với giáo dục gia đình và giáo dục xã hội.

Trong những năm gần đây, giáo dục THCS của huyện Nhơn Trạch cũng có nhiều khởi sắc, quy mô trường, lớp ngày càng tăng, chất lượng giáo dục của các trường THCS của huyện được duy trì và phát triển, số HS giỏi các cấp tăng cả về số lượng cũng như chất lượng giải, chất lượng thi vào THPT được đảm bảo theo mục tiêu giáo dục, song vẫn chưa đáp ứng được yêu cầu đổi mới giáo dục trong giai đoạn hiện nay. Đội ngũ giáo viên

chưa thực hiện tốt các yêu cầu đổi mới HĐDH theo định hướng phát triển năng lực cho HS, công tác quản lý HĐDH môn Toán ở các trường THCS chưa được quan tâm sâu sắc, cơ sở vật chất, trang thiết bị dạy học còn sơ sài, chưa đồng bộ.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Tóm lược cơ sở lý luận của quản lý hoạt động dạy học môn Toán theo hướng phát triển năng lực HS ở trường trung học cơ sở.

- Dạy học theo hướng phát triển năng lực HS

Dạy học theo hướng phát triển năng lực HS là một quan điểm giáo dục hiện đại, nhấn mạnh vào việc hình thành và phát triển các phẩm chất và năng lực cần thiết cho người học, thay vì chỉ truyền thụ tri thức một chiều. Theo định hướng này, dạy học không chỉ tập trung vào việc cung cấp kiến thức mà còn chú trọng đến việc rèn luyện khả năng vận dụng kiến thức vào thực tiễn, giúp HS phát triển tư duy sáng tạo, kỹ năng giải quyết vấn đề và năng lực tự học.

Khái niệm năng lực trong giáo dục được hiểu là sự kết hợp giữa kiến thức, kỹ năng, thái độ và khả

năng vận dụng vào những tình huống cụ thể của đời sống. Do đó, dạy học theo hướng phát triển năng lực đòi hỏi giáo viên phải đổi mới phương pháp giảng dạy, áp dụng các hình thức tổ chức học tập linh hoạt, tạo cơ hội cho HS tham gia các hoạt động thực tiễn, trải nghiệm và khám phá tri thức một cách chủ động.

Hoạt động dạy học môn Toán theo hướng PTNL của HS THCS là hoạt động tương tác, phối hợp và thống nhất giữa hoạt động chủ đạo của GV và hoạt động tự giác, tích cực, chủ động của HS nhằm phát triển năng lực học tập môn Toán của HS.

- Khái niệm về quản lý

Có nhiều khái niệm về quản lý, trong bài báo này, chúng tôi sử dụng khái niệm sau đây: Quản lý là hoạt động điều khiển bằng việc lập kế hoạch, tổ chức, chỉ đạo và kiểm tra của con người lên một hệ thống nhằm đạt được các mục tiêu đề ra của hệ thống đó (Bùi Đức Tú, 2025)

- Lập kế hoạch hoạt động dạy học môn Toán theo hướng phát triển năng lực HS

Phân tích tình hình thực tế và xác định mục tiêu; Xây dựng kế hoạch giảng dạy theo định hướng phát triển năng lực; Tổ chức bồi dưỡng chuyên môn cho giáo viên - Tăng cường kiểm tra, giám sát và điều chỉnh kế hoạch

CBQL cần xây dựng cơ chế kiểm tra, đánh giá định kỳ việc thực hiện kế hoạch giảng dạy, đồng thời ghi nhận những khó khăn, hạn chế để có điều chỉnh kịp thời. Việc giám sát không chỉ dừng lại ở việc kiểm tra hồ sơ giáo án mà còn thông qua dự giờ, trao đổi chuyên môn với giáo viên và thu thập phản hồi từ HS (Phạm Thanh Nghị, 2020).

- Tổ chức hoạt động dạy học môn Toán theo hướng phát triển năng lực HS

Tổ chức các buổi tập huấn, bồi dưỡng chuyên môn nhằm nâng cao nhận thức và năng lực thực hiện phương pháp dạy học theo hướng phát triển năng lực cho giáo viên. Các nội dung tập huấn có thể bao gồm hướng dẫn thiết kế bài giảng theo hướng phát triển năng lực, sử dụng công nghệ thông tin hỗ trợ giảng dạy, áp dụng các mô hình đánh giá năng lực HS như đánh giá quá trình, đánh giá theo tiêu chí. Tổ chức hoạt động dạy học môn Toán theo hướng phát triển năng lực HS là một quá trình phức tạp, đòi hỏi sự phối hợp chặt chẽ giữa cán bộ quản lý và giáo viên.

- Chỉ đạo hoạt động dạy học môn Toán theo hướng phát triển năng lực HS

Cán bộ quản lý cần chỉ đạo giáo viên xây dựng

hệ thống bài tập, đề kiểm tra theo hướng đánh giá năng lực thay vì chỉ kiểm tra kiến thức đơn thuần. Các hình thức đánh giá như bài tập thực tế, dự án học tập, đánh giá đồng đẳng, tự đánh giá cần được đưa vào quá trình dạy học để HS có cơ hội thể hiện tư duy, khả năng giải quyết vấn đề và vận dụng kiến thức vào thực tiễn (Đỗ Hoàng Mai, 2018).

- Kiểm tra hoạt động dạy học môn Toán theo hướng phát triển năng lực HS

Việc kiểm tra thông qua đánh giá kết quả học tập của HS cũng rất quan trọng. Cán bộ quản lý cần tổ chức phân tích đề kiểm tra, bài kiểm tra của HS để đánh giá xem các bài kiểm tra có thực sự đo lường được năng lực toán học hay chỉ dừng lại ở việc kiểm tra kiến thức lý thuyết. Việc sử dụng các hình thức kiểm tra đa dạng như đánh giá qua sản phẩm học tập, bài tập thực hành, dự án học tập sẽ giúp phản ánh chân thực hơn năng lực của HS (Trần Đại Nghĩa, Mai Thị Hồng, 2024).

2.2. Kết quả khảo sát thực trạng hoạt động dạy học môn Toán theo hướng phát triển năng lực HS ở các trường trung học cơ sở huyện Nhơn Trạch, tỉnh Đồng Nai

- Nhận thức của cán bộ quản lý, giáo viên về hoạt động dạy học môn toán theo hướng phát triển năng lực HS ở các trường trung học cơ sở

Cả giáo viên và cán bộ quản lý đều đánh giá cao nội dung định hướng nghề nghiệp và việc cung cấp kiến thức toán học cơ bản. Tuy nhiên, nhận thức về việc phát triển năng lực toán học của HS còn hạn chế, đặc biệt là từ phía giáo viên. Điều này cho thấy cần có thêm các biện pháp nâng cao nhận thức, bồi dưỡng chuyên môn và hướng dẫn cụ thể hơn để giúp giáo viên hiểu rõ hơn về cách thức phát triển năng lực toán học cho HS trong quá trình giảng dạy.

- Thực trạng sử dụng phương pháp dạy học môn Toán theo hướng phát triển năng lực HS

Nhìn chung, các phương pháp dạy học theo hướng phát triển năng lực HS đang được giáo viên áp dụng ở mức khá, nhưng vẫn cần có những điều chỉnh để nâng cao hiệu quả thực tế, đặc biệt là phương pháp vấn đáp.

- Thực trạng hình thức tổ chức hoạt động dạy học môn Toán theo hướng phát triển năng lực HS

Nhìn chung, các hình thức tổ chức dạy học môn Toán theo hướng phát triển năng lực HS đang được áp dụng khá rộng rãi, đặc biệt là dạy học theo nhóm, dạy học trực tuyến và dạy học cá nhân hóa. Tuy nhiên, việc tổ chức hoạt động trải nghiệm trong dạy học Toán cần được quan tâm

hơn để nâng cao hiệu quả thực tế.

- Thực trạng về lập kế hoạch hoạt động dạy học môn theo hướng phát triển năng lực HS

Việc lập kế hoạch hoạt động dạy học môn Toán theo hướng phát triển năng lực HS đang được triển khai khá tốt, đặc biệt là về công tác bồi dưỡng chuyên môn và xây dựng kế hoạch giảng dạy. Tuy nhiên, cần chú trọng hơn đến việc phân tích thực trạng giảng dạy và xác định mục tiêu phù hợp để đảm bảo tính khả thi và hiệu quả của kế hoạch giảng dạy theo định hướng đổi mới.

- Thực trạng về tổ chức hoạt động dạy học môn theo hướng phát triển năng lực HS

Nhìn chung, tổ chức hoạt động dạy học môn Toán theo hướng phát triển năng lực HS đang được thực hiện tương đối tốt, đặc biệt là ở công tác bồi dưỡng chuyên môn và xây dựng kế hoạch tổ chức giảng dạy. Tuy nhiên, vẫn cần chú trọng hơn đến việc nâng cao cơ sở vật chất và tạo môi trường học tập tích cực để đảm bảo hiệu quả giảng dạy theo định hướng đổi mới.

- Thực trạng chỉ đạo hoạt động học dạy môn theo hướng phát triển năng lực HS

Nhìn chung, chỉ đạo hoạt động dạy học môn Toán theo hướng phát triển năng lực HS đang được triển khai tương đối tốt, đặc biệt là trong công tác dự giờ, sinh hoạt chuyên môn và đổi mới phương pháp đánh giá HS. Tuy nhiên, vẫn cần tập trung hơn vào việc thiết kế bài giảng theo hướng tiếp cận năng lực để đảm bảo hiệu quả giảng dạy thực tế.

- Thực trạng kiểm tra hoạt động dạy học môn theo hướng phát triển năng lực HS

Nhìn chung, công tác kiểm tra hoạt động dạy học môn Toán theo hướng phát triển năng lực HS đang được thực hiện tương đối tốt, đặc biệt là trong việc phân tích đề kiểm tra và tổ chức dự giờ. Tuy nhiên, vẫn cần tập trung hơn vào việc kiểm tra kế hoạch giảng dạy của giáo viên để đảm bảo chất lượng giảng dạy theo định hướng đổi mới.

- Đánh giá chung về thực trạng quản lý hoạt động dạy học môn Toán theo hướng phát triển năng lực HS trong các trường trung học cơ sở huyện Nhơn Trạch, tỉnh Đồng Nai

Quá trình quản lý hoạt động dạy học môn Toán theo hướng phát triển năng lực HS tại các trường THCS huyện Nhơn Trạch đã đạt được nhiều thành tựu đáng ghi nhận. Trước hết, đội ngũ giáo viên cơ bản đáp ứng yêu cầu về chuyên môn và phương pháp giảng dạy. Kết quả khảo sát cho thấy, mức độ thực hiện nội dung “Đội ngũ giáo viên có năng

lực chuyên môn và phương pháp giảng dạy phù hợp” đạt điểm trung bình 3.65 và kết quả thực hiện được đánh giá cao hơn, ở mức 3.73. Điều này cho thấy giáo viên không chỉ có nền tảng chuyên môn vững vàng mà còn tích cực áp dụng các phương pháp giảng dạy phù hợp với định hướng phát triển năng lực HS.

2.3. Một số biện pháp quản lý hoạt động dạy học môn Toán theo hướng phát triển năng lực HS trung học cơ sở huyện Nhơn Trạch, tỉnh Đồng Nai

2.3.1. Chỉ đạo xây dựng kế hoạch dạy học môn Toán gắn với sử dụng thiết bị dạy học theo định hướng phát triển năng lực HS

Rà soát, đánh giá thực trạng thiết bị dạy học môn Toán hiện có tại các nhà trường, từ đó xác định nhu cầu sử dụng thiết bị phù hợp với từng nội dung bài học và mục tiêu phát triển năng lực HS.

Tổ chức chỉ đạo giáo viên xây dựng kế hoạch dạy học môn Toán có lồng ghép nội dung sử dụng thiết bị dạy học, đảm bảo gắn kết giữa mục tiêu bài học, phương pháp dạy học và điều kiện thiết bị thực tế.

Hướng dẫn giáo viên xác định rõ loại thiết bị cần sử dụng trong từng bài học, cách thức khai thác thiết bị sao cho phát huy hiệu quả, thúc đẩy hoạt động thực hành, trải nghiệm của HS.

Đưa việc lập kế hoạch sử dụng thiết bị dạy học vào quy trình xây dựng kế hoạch năm học và kế hoạch tổ chuyên môn, bảo đảm thống nhất trong toàn trường và phù hợp với định hướng phát triển năng lực HS.

2.3.2. Nâng cao chất lượng sinh hoạt tổ chuyên môn đáp ứng yêu cầu đổi mới dạy học môn Toán theo hướng phát triển năng lực HS ở các trường Trung học cơ sở

Đổi mới hình thức và nội dung sinh hoạt tổ chuyên môn: Tăng cường thảo luận về phương pháp giảng dạy theo hướng phát triển năng lực, phân tích và chia sẻ kinh nghiệm giảng dạy thực tiễn thông qua các tình huống cụ thể.

Tăng cường ứng dụng công nghệ thông tin trong sinh hoạt chuyên môn: Tổ chức các buổi sinh hoạt trực tuyến hoặc kết hợp trực tuyến và trực tiếp nhằm tạo điều kiện trao đổi thông tin và ý tưởng nhanh chóng.

Phân tích bài học điển hình: Tổ chức các buổi dạy minh họa, phân tích và rút kinh nghiệm từ các bài học thực tế.

2.3.3. Tổ chức quản lý giờ lên lớp của giáo viên dạy học môn Toán theo hướng phát triển

năng lực HS có hiệu quả

Nội dung biện pháp bao gồm các hoạt động quản lý và tổ chức giờ lên lớp của giáo viên một cách khoa học, hiệu quả nhằm phát triển năng lực HS. Trước hết, cần xây dựng khung kế hoạch chi tiết về thời gian, nội dung bài học và phương pháp dạy học cho từng tiết học. Nội dung dạy học phải được thiết kế theo hướng tăng cường tính thực hành, tạo điều kiện để HS tham gia vào các hoạt động khám phá, thực nghiệm và giải quyết vấn đề thực tiễn.

2.3.4. Đổi mới công tác kiểm tra, đánh giá HS và công tác kiểm tra, đánh giá của hiệu trưởng đối với hoạt động dạy học môn Toán theo hướng phát triển năng lực của HS

Biện pháp tập trung vào đổi mới cách thức kiểm tra, đánh giá HS và hoạt động quản lý của hiệu trưởng đối với dạy học môn Toán. Cụ thể, việc kiểm tra, đánh giá được xây dựng trên cơ sở phát triển năng lực, bao gồm các năng lực giải quyết vấn đề, tư duy logic, và vận dụng thực tiễn. Hệ thống kiểm tra, đánh giá HS được thiết kế linh hoạt, kết hợp giữa kiểm tra định kỳ, kiểm tra thường xuyên

và đánh giá thông qua dự án học tập.

III. KẾT LUẬN

Đội ngũ giáo viên môn Toán tại các trường Trung học cơ sở ở huyện Nhơn Trạch, tỉnh Đồng Nai hiện tại cơ bản đáp ứng đầy đủ về số lượng và chất lượng. Tuy nhiên, vẫn còn một số giáo viên chưa nhận thức đầy đủ tầm quan trọng của việc quản lý hoạt động dạy học, chưa chủ động đổi mới phương pháp giảng dạy và còn duy trì cách dạy truyền thống, điều này ảnh hưởng đến hiệu quả dạy học. Do đó, cần có các biện pháp hỗ trợ từ ban giám hiệu nhà trường nhằm bồi dưỡng thêm chuyên môn và kỹ năng nghề nghiệp cho đội ngũ giáo viên.

Dựa trên thực trạng hiện tại về công tác quản lý hoạt động dạy học môn Toán theo hướng phát triển năng lực HS tại các trường Trung học cơ sở ở huyện Nhơn Trạch, tác giả đã đưa ra 6 biện pháp khả thi và có tính cấp thiết cao. Những biện pháp này sẽ góp phần nâng cao hiệu quả dạy học môn Toán, từ đó phát triển năng lực HS và đáp ứng yêu cầu đổi mới giáo dục tại các trường Trung học cơ sở trong khu vực.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- Bùi Đức Tú (2025), *Giáo trình Quản lý Nhà nước về Giáo dục*, NX Đại học Sư phạm TP Hồ Chí Minh, p 12.
- Đỗ Hoàng Mai (2018). *Biện pháp quản lý hoạt động dạy học môn toán ở trường Tiểu học theo Chương trình giáo dục phổ thông 2018*. Tạp chí Khoa học Trường Đại học Hồng Đức, 2024, no 68.
- Phạm Thanh Nghị (2020), *Quản lý hoạt động dạy học môn Toán theo hướng phát triển năng lực HS ở các trường THCS huyện Cầu Kè tỉnh Trà Vinh*. 2020. Thèse de doctorat. Trường Đại học Trà Vinh.
- Trần Đại Nghĩa, Mai Thị Hồng (2024). Thực trạng quản lý hoạt động dạy học môn Toán theo tiếp cận năng lực cho HS các trường tiểu học ở thành phố Đà Lạt, tỉnh Lâm Đồng. *Tạp chí Khoa học Đại học Đồng Tháp*, 2024, vol. 13, no 01S, p. 261-269